

YASHIL

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№10

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[®]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 559 sahifa.

2025-yil, 13-oktyabr

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhmatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

QAYTA TIKLANUVCHI YASHIL ENERGIYA: BARCHA UCHUN MUHIM MASALA.....	13
Muxiddin Kalonov	
MOLIYAVIY INNOVATSIYALAR: IQTISODIY MOHIYATI, QO'LLANILISHI VA RIVOJLANISHI.....	19
Quliyev Begimqul Melikovich	
SAVDO KORXONALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA STATISTIK TAHLIL USULLARIDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI.....	24
Sabirova Oysuluv Shonazarovna	
KORXONANING MEBEL MAXSULOTLARI BOZORIDAGI O'RNINI KENGAYTIRISH USULLARI	30
Musayeva Shoirazimovna	
IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA INVESTITSIYA KO'RSATKICHLARI TIZIMINING FUNKTSIONAL JIHATI.....	35
Alabayev Sobitxon	
MAMLAKATIMIZDA MAHSULOTLARNING MUVOFIQLIGINI BAHOLASH AMALIYOTI.....	40
Zakirov Ansabxon Akaidinovich	
ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ЗЕЛЁНЫХ ОБЛИГАЦИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	48
Саидахмедова Аида Мирзаевна	
KORXONALAR FAOLIYATIDA DEBITOR VA KREDITOR QARZDORLIKNI BOSHQARISH	55
Mirzayev Ozod Furkatovich	
AHOLI PUL DAROMADLARI VA HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISH KO'RSATKICHLARI O'RTASIDAGI EKONOMETRIK TAHLIL.....	59
Qodirov Farrux Ergash o'g'li	
BUDJET RESURSLARI SHAKLLANISHIDA HUDUDNING SOLIQ SALOHİYATINI OSHIRISH VA MOLIYAVIY BARQARORLIK.....	64
Yuldashev Adhamjon Axadjonovich	
SANOAT KORXONALARI IQTISODIY RIVOJLANISHI TUSHUNCHASIGA NAZARIY YONDASHUVLAR.....	69
Muydinov Xusniddin Nuriddin o'g'li	
МЕТОДИКА УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМИ ПОТОКАМИ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА	73
Минутдинова Лилия Тагировна, Машарипов Озод Алимович	
ГАРМОНИЗАЦИЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ СТАНДАРТОВ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН В СООТВЕТСТВИИ С МСФО	78
Абдужалилова Дилноз Абдусаттаровна	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA SMART TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING DOLZARBLIGI	84
Sobirjonov Muxiddin Toxirjon o'g'li	
TO'LOVGA QOBILIYATSIZLIK HOLATIDAGI KORXONALARDA TUGATISH BALANSINI TUZISH.....	90
Nabiyev Gofurjon Nosirjon o'g'li	
O'ZBEKISTON SANOATINING "YASHIL" IQTISODIYOTGA O'TAYOTGANLIGI: IMKONIYATLAR VA CHEKLOVLAR	96
Habibullayev Oybek Asliddin o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOT KONTSEPTSIYASINING EVOLYUTSIYASI VA ILMIY-NAZARIY YONDASHUVLAR.....	102
Allayarov Suxrob Rustamovich	
O'ZBEKISTONDA TO'G'RIDAN-TO'G'RI CHET EL INVESTITSIYALARINING MILLIY IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDAGI ROLI	107
Raxmatov Adxam Itolmasovich, Boynazarova Matluba Xatamovna	

HUDUDIY IJTIMOY TENGLIK VA KAMBAG'ALLIKNI YUMSHATISHDA MEHNAT RESURLARI OMILLARI.....	114
Durumov Temur G'olibovich	
TRANSPORT TARMOG'I VA MILLIY IQTISODIYOTNING ASOSIY TARMOQLARI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIKNI MODELLASHTIRISH (SURXANDARYO VILOYATI MISOLIDA)	121
Turayev Baxtiyor Ergashevich, Aymatov Sirojiddin To'raqul o'g'li	
РОЛЬ ЭНЕРГЕТИКИ В ФОРМИРОВАНИИ УСТОЙЧИВОГО РОСТА ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА.....	134
Нигматуллаева Гулчехра Нуруллаевна	
O'ZBEKISTONDA OLIY TA'LIM BOZORINING RIVOJLANISH TENDENTSIYALARI VA UNDA SIFAT MENEJMENTINING ROLI.....	139
Yuldashev Iskandar Bahromovich	
YER QA'RIDAN FOYDALANUVCHILARGA SOLIQ SOLISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	145
Zoxidov Ismatjon Yunusjon o'g'li	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA TURIZM INDUSTRIYASIDA INNOVATSION BIZNES-MODELLAR.....	151
Shaxinabonu Choriyeva	
AVTOTRANSPORT – EKSPEDITSIYA XIZMATLARI BOZORIDA MARKETING KONTSEPSIYASI	157
Ergasheva Mukhabbat Abdusamatovna	
“YASHIL” ENERGIYA ISHLAB CHIQUVCHI KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI SOLIQQA TORTISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	163
Toshtemirov To'liqin Toirjonovich	
DAVLAT IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA SIYOSIY INSTITUTLARNING ROLI VA UNI KUCHAYTIRISH MEKANIZMLARI.....	166
O. Nurmuradov	
TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLI BANK TEXNOLOGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH ASOSLARI	171
Meyliqulov Shaxboz Xolmamat o'g'li	
СВЯЗНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНЫХ И РЕГИОНАЛЬНЫХ СТРАТЕГИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ: ВЫЗОВЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ.....	176
Ташматов Гайрат Ровшанович, Содиков Авазбек Мадаминович	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI TURIZM SOHASINI RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI.....	183
Zarikeyeva Miyasar Maratovna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING RIVOJLANISH TENDENSIYASI.....	187
Saidrahmatova Zuhraxon Saidazim qizi	
O'ZBEKISTON KONCHILIK SANOATI KORXONALARIDA INVESTITSION JARAYONLARNI BOSHQARISH VA INNOVATSION XAVFLARNI KAMAYTIRISH STRATEGIYALARI	192
Kurbanova Mehriniso Nematjanovna	
O'ZBEKISTONDA QULAY INVESTITSIYA MUHITINI SHAKLLANTIRISH MUAMMOLARI.....	196
Xuramov Zafar Rajabaliyevich	
PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARIDA XOMASHYO TA'MINOTI BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING XORIJ DAVLATLAR TAJRIBASI.....	201
Zakirov Abduazim Abdurashidovich	
НОВЫЙ ЭТАП ПРИМЕНЕНИЯ РЫНОЧНЫХ МЕХАНИЗМОВ В ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....	206
Махкамов Ибраим	
O'ZBEKISTONDA SUG'URTA BOZORINING RIVOJLANISH TENDENTSIYALARI.....	213
Kushmuradov Oman, Ismoilov Sherzod Ismoil o'g'li	
GLOBALIZATSIYA SHAROITIDA MILLIY IQTISODIYOT NAZARIYASI.....	217
Mo'yidinov Xurshidbek Abdullayevich	
DORIVOR O'SIMLIKLARNI QAYTA ISHLASHNING HOZIRGI HOLATI VA MUAMMOLARI	221
Usmonov Mirg'ulom Xoshim o'g'li	

BARQAROR IQTISODIY O'SISHGA YERISHISHDA SUN'IY INTELLEKT TIZIMLARINI QO'LLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILASHTIRISH (XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI MISOLIDA)	227
Nasrulloev Hayotjon Xabibulloevich	
НЕЙРОИНТУИТИВНЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ И ЕГО РОЛЬ В УПРАВЛЕНИИ РИСКАМИ В БИЗНЕСЕ.....	233
Ягудин Дмитрий Рустамович	
RESURLARNI SOLIQQA TORTISH AMALIYOTINING XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI VA ULARNING MILLIY SOLIQ TIZIMIDA QO'LLASH MASALALARI	240
Nasimdjanoov Yunusjon Zoxidovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI UCHUN QO'LLANILAYOTGAN SOLIQQA TORTISH MEXANIZMLARI	246
Akbarov Akramjon Ibragimzhonovich	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARIDA "YASHIL" MARKETINGNI JORIY ETISHNING DOLZARB JIHATLARI	250
Bazarova Fayyoz Tuxtamurodovna	
INSON KAPITALI VA IQTISODIYOTNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI.....	255
Muzaffar Raximov	
UY-JOY KOMMUNAL XO'JALIGINI INNOVATSION RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	259
Odamboyev Oybek Ravshanbek o'g'li	
INTERNATIONAL ORGANIZATIONS' APPROACHES TO ATTRACTING INVESTMENT IN HUMAN CAPITAL	268
Akhmadaliyeva Nikholakhon	
RAQAMLI PLATFORMALAR ORQALI KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	273
Vohobov Hikmatillo Ma'mirjon o'g'li	
ФОРСАЙТ И ЭКОНОМИЧНЫЕ ИННОВАЦИИ КАК ДРАЙВЕРЫ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ТОРГОВЛИ САМАРКАНДА	280
Тохинова Гуллола Миркамолевна	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI BOSHQARISHDA KASB-HUNAR TA'LIMI BITIRUVCHILARINING O'RNI	287
Toshpulatov Sherzod Xaydarkulovich	
DIGITAL TECHNOLOGIES IN ECOTOURISM: INNOVATIVE STRATEGIES FOR ADVANCING GREEN TOURISM	292
Barno Erkayeva	
AGROTURIZM SOHASINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	296
Baymuradova Iroda Shermamatovna, Mardonova Zarifa Numonjonovna	
DAVLAT BUDJET NAZORATI TIZIMINI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI	301
B.Sh.Mirzayev	
YOSHLAR BANDLIGIDA KO'NIKMALAR NOMUTANOSIBLIGI MUAMMOLARI VA YECHIMLARI.....	307
Raxmatxo'jayev Axrorxo'ja Akmal o'g'li	
TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARINING EKSPORT SALOHİYATINI TAHLIL QILISH VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARINI BAHOLASH.....	311
Oqboyev Alisher Rasuljanovich	
РЕИНЖИНИРИНГ БИЗНЕС-ПРОЦЕССОВ И ИХ РОЛЬ В РАЗВИТИИ БАНКОВСКОГО БИЗНЕСА.....	317
Рахимходжаева Нодира Саидрахаловна	
QISHLOQ XO'JALIGI TA'MINOT ZANJIRI JARAYONLARINING HOZIRGI HOLATINI TAHLIL QILISH.....	323
Ermonov Farrux	
O'ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOTNI SHAKILLANTIRISH JARAYONIDA MOLIVAVIY NAZORATNI INNOVATSION TA'LIM YO'NALISHLARINI YO'LGA QO'YISH ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	329
Turg'unov Bahtiyor Nuriddinovich	

MARKAZIY OSIYODA SUV RESURLARINI BOSHQARISH VA HAMKORLIKNING DOLZARB MASALALARI	334
Amanbaev Amanali Orazbaevich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA YANGI TURDAGI LOGISTIKA XIZMATLARINING USLUBIY ASOSLARI.....	338
Z. Teshayev	
O'ZBEKISTON AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA XIZMATLARI SOHASINING AMALDAGI HOLATINI TAHLIL QILISH.....	343
Suyunov Asror Baxtiyorovich	
KORPORATIV BOSHQARUVDA LEADERSHIP 4.0 TAMOYILLARINI JORIY ETISH SAMARADORLIKNI OSHIRISH IMKONIYATLARI.....	349
Ismailov Allayor Rashidovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASH MASALALARI	355
Yusupov Farxod Adamboyevich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNI O'RNI VA UNI RIVOJLANTIRISHNI USTUVOR YO'NALISHLARI	359
Abdullaeva Nilufar Javdat qizi	
MINTAQADA SANOAT KORXONALARINI RIVOJLANTIRISHNING SOLISHTIRMA EKONOMETRIK MODELLARI (SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA)	363
Saatmurotov Shohrux Zafar o'g'li	
O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORI: RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA ISTIQBOLLI IMKONIYATLAR	369
Abdurazaqov Jasur Abdunasimovich	
RAQAMLI PLATFORMALAR YORDAMIDA NORASMIY VA YASHIRIN IQTISODIYOTNI QISQARTIRISHNING QO'SHIMCHA IMKONIYATLARI TO'G'RSIDA.....	374
Nasrullayev Hikmatullo Habibulloyevich	
O'ZBEKISTONDA KICHIK VA O'RTA BIZNESNI QO'LLAB-QUVVATLASH MAQSADIDA "XIZMATLAR IPOTEKASI" MOLIYAVIY INSTRUMENTLARINI AMALIYOTGA JORIY QILISH MASALALARI	379
Uskenbayeva Dilnoza Boxodir qizi	
ЭКОНОМИКО-СТАТИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ЭФФЕКТИВНОСТИ КАПЕЛЬНОГО ОРОШЕНИЯ ПРИ ВОЗДЕЛЫВАНИИ ЛУКА В ДЖИЗАКСКОЙ ОБЛАСТИ.....	384
Суюнов Шохзодбек Мурод угли	
XORIJIY DAVLATLAR SANOAT IQTISODIYOTIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH TAJRIBASI (YAPONIYA, KOREYA VA GERMANIYA MISOLIDA)	389
Mansurova Sayyora Baxtiyor Kizi	
KORXONALARDA ISHLAB CHIQUARISH XARAJATLARI HISOBGA OLIISHDA XORIJ TAJRIBASINI QO'LLASH	395
Raxmatov Baxriddin Baxtiyor o'g'li	
PECULIARITIES OF THE IRRIGATION WATER DELIVERY PAYMENT IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN	399
Muminov Sherzod Kholmirzaevich	
DIGITALIZATION OF AGRICULTURAL PRODUCTS FOR EXPORT	404
Azimov R.B.	
AHOLI JON BOSHIGA UMUMIY DAROMADLAR HAJMINI TREND MODELLAR ASOSIDA PROGNOZLASH	409
Xolto'rayev Islom Ilhomovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA YANGI BANDLIK SHAKLLARI.....	416
Sayipov Begzod Rahimovich	
TIJORAT BANKLARINING YANGI DAVR SHAROITIDA MOLIYAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASH USULLARI VA INDIKATORLARI	422
Sadikov Iskandar Gayratovich	
TIJORAT BANKLARI AKTIVLARINING SAMARADORLIGINI IQTISODIY-STATISTIK TAHLILI	427
Ibrohimov Davronbek Muhammadi o'g'li	

MAHALLIY BUDJET SOLIQLI DAROMADLARI BAZASI BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA SOLIQLAR TA'SIRCHANLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	433
Isoqov Zafarjon Zokirjonovich	
TOSHKENT SHAHRIDAGI YIRIK SOLIQ TO'LOVCHILARNING SOLIQ QARZDORLIGI TAHLILI	438
Soipov Boburmirzo Nosirjon o'g'li	
РОЛЬ ЖИЛИЩНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ В СИСТЕМЕ КОМПЛЕКСНОГО РАЗВИТИЯ ТЕРРИТОРИЙ МЕЗОУРОВНЯ	446
Далиев Ахтам Шарафутдинович	
TO'QIMACHILIK SANOAT KORXONALARIDA INSON RESURLARINI BOSHQARISHDA XORIJ TAJRIBALARINING ZARURLIGI	454
Abdullayev Dostonbek G'ofurjon o'g'li	
TURISTIK KLASSTERLARNING NAZARIY ASOSLARI VA ULARNING HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISHDAGI O'RNI	458
Xaitov Oxunjon Nomoz o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RESURS TA'MINOTI BOSHQARUVINING NAZARIY KONSEPSIYALARI VA MODELLARI	462
Arziqulova Oybar chin Eshquvat qizi	
XIZMATLAR SEKTORIDA RAQAMLI INNOVATSIYALAR VA MIJOZLAR EHTIYOJLARINI QONDIRISH MEKANIZMLARI	467
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich	
СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКАЯ СУЩНОСТЬ ПОДГОТОВКИ КАДРОВ В РАЗВИТИИ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА	472
Базаров Бердымурад Улугмуродович, Атавуллаева Саида Джумабекмуродовна	
TURIZM SOHASIDA KADRLAR SALOHİYATINI OSHIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZMI	478
Ho'jaqulov Bobur Rustam o'g'li	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA DAVLATNING RO'LI	483
Nabiyeva Muxabbat Djabirxanovna	
"HOW GREEN INVESETMENTS CAN EFFECT ON ECONOMIC GROWTH IN DEVELOPING COUNTRIES"	485
Farangiz Ma'rufjonovna Pirmatova	
TIJORAT BANKLARIDA UZOQ MUDDATLI RESURLAR MANBALARI VA ULARNING HAJMINI OSHIRISHNING ZARURIYATI	493
Abduraxmonov Akmal Nurmat o'g'li	
GLOBAL BOSHQARUV VA BARQAROR RIVOJLANISHDA YASHIL TEXNOLOGIYALARNING ROLI	498
M.Sh. Tolipov	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМОВ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ ЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ ПРЕДПРИЯТИЙ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ	504
Буранбаева Шоира Рустамовна	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA PIYOZ YETISHTIRISHDA TOMCHILATIB SUG'ORISHNI QO'LLASH ISTIQBOLLARI	508
Suyunov Shohzodbek Murod o'g'li	
YENGIL SANOAT KORXONALARINING RIVOJLANISHIGA BOSHQARUV MADANIYATIDAN FOYDALANISHNING TA'SIRI	513
Aknazarova Zebiniso Bagdadovna	
ISHLAB CHIQRISHNI DIVERSIFIKATSIYALASH SHAROITIDA KORPORATIV BOSHQARUVNING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZM SAMARADORLIGINI ANIQLASH USULLARI	518
Qurbaniyazov Shaxzodbek Karimovich	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISH VA JOYLASHTIRISHNING IQTISODIY VA TASHKILIY ASOSLARI	524
Salimov Burxon Abubakirovich	
"YASHIL" IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH VA UNDA ENERGIYADAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	530
Berdiyeva Aziza G'anisher qizi	

SIRKULAR IQTISODIYOTDAN KORXONA VA TADBIRKORLAR MANFAATLARI	535
Sodikov Zokir Rustamovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK SOHASIDA ME'YORIY-HUQUQIY BAZANI ISHLAB CHIQISH	541
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Ubaydullayev Toxirjon Abdullajanovich	
MINTAQA OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARI CHAKANA SAVDOSIDA SHADOW WAREHOUSE MODELIGA ASOSLANGAN YETKAZIB BERISH TIZIMINI JORIY QILISH	548
Ibrayimova Dilnoza Abdisherpovna	
XIZMATLAR SAVDOSI SOHASIDA O'ZBEKISTONNING XALQARO HAMKORLIK IMKONIYATLARI	555
Qodirjonov A.M.	

XIZMATLAR SAVDOSI SOHASIDA O'ZBEKISTONNING XALQARO HAMKORLIK IMKONIYATLARI

Qodirjonov A.M.

PhD, dotsent, Toshkent Kimyo Xalqaro Universiteti

Email: a.qodirjonov@kiut.uz

ORCID: 0009-0003-3022-6879

Annotatsiya: Ushbu maqolada xizmatlar savdosi sohasida O'zbekistonning xalqaro hamkorlik imkoniyatlari tahlil qilingan. Tadqiqotda mamlakatning xizmatlar eksporti va importi holati, asosiy savdo sheriklari hamda global bozor bilan integratsiyalashuv yo'nalishlari o'rganilgan. Shuningdek, raqobatbardoshlikni oshirish, innovatsiyalarni joriy etish va xorijiy investitsiyalarni jalb etish uchun mavjud imkoniyatlar hamda muammolar tahlil etilgan. Tadqiqot natijalari O'zbekistonning xizmatlar savdosi sohasidagi strategik rivojlanish yo'nalishlarini belgilashda amaliy asos bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: xizmatlar savdosi, xalqaro hamkorlik, O'zbekiston, eksport, import, raqobatbardoshlik, investitsiyalar, global bozor, innovatsiyalar.

Abstract: This article analyzes Uzbekistan's international cooperation opportunities in the field of trade in services. It examines the country's export and import of services, main trading partners, and integration pathways with the global market. The study also explores existing opportunities and challenges to enhance competitiveness and attract investments. The findings aim to define strategic directions for strengthening Uzbekistan's position in the global services market.

Key words: trade in services, international cooperation, Uzbekistan, export, import, competitiveness, investments, global market, innovations.

Аннотация: В статье анализируются возможности международного сотрудничества Узбекистана в сфере торговли услугами. Рассматриваются экспорт и импорт услуг, основные торговые партнеры, пути интеграции с мировым рынком. Также изучаются возможности и проблемы повышения конкурентоспособности и привлечения инвестиций. Результаты исследования направлены на определение стратегических направлений укрепления позиций Узбекистана на мировом рынке услуг.

Ключевые слова: Торговля услугами, международное сотрудничество, Узбекистан, экспорт, импорт, конкурентоспособность, инвестиции, мировой рынок, инновации.

KIRISH

Bugungi kunda xizmatlar savdosi global iqtisodiyotda tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. Xizmatlar sohasi nafaqat mamlakatlarning ichki iqtisodiy o'sishiga hissa qo'shadi, balki xalqaro savdo va hamkorlikni rivojlantirishda ham muhim omil hisoblanadi. Jahon savdosidagi xizmatlar ulushining ortib borishi mamlakatlarni global bozor sharoitida o'z o'rnini mustahkamlashga undamoqda. Shu sababli har bir davlat o'z xizmatlar sektorini kengaytirish, samaradorligini oshirish va raqobatbardoshligini mustahkamlashga intilmoqda.

O'zbekiston uchun ham xizmatlar savdosi sohasida xalqaro hamkorlikni rivojlantirish dolzarb vazifalardan biridir. Mamlakatning geografik joylashuvi, iqtisodiy salohiyati va tashqi siyosiy strategiyasi bu sohada yangi imkoniyatlar ochmoqda. Ayniqsa, transport-logistika, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, moliya, turizm va ta'lim kabi xizmat tarmoqlarida O'zbekistonning global bozor bilan integratsiyasi tobora kuchayib bormoqda. Xalqaro hamkorlik orqali innovatsiyalarni joriy etish, xorijiy investitsiyalarni jalb qilish va xizmatlar sifatini oshirish imkoniyati ham kengaymoqda. Shu bilan birga, bu jarayonlarda raqobatbardosh bo'lish uchun mamlakat oldida hal etilishi lozim bo'lgan bir qator masalalar ham mavjud. Ular qatoriga bozor talablarini chuqur tahlil qilish, zamonaviy texnologiyalarni keng qo'llash, kadrlar malakasini oshirish hamda qonunchilik bazasini takomillashtirish kiradi.

Bundan tashqari, xalqaro xizmatlar bozorida muvaffaqiyatga erishish uchun O'zbekiston xizmat ko'rsatish sifatini global standartlarga moslashtirishi zarur. Xizmatlarning xavfsizligi, ishonchiligi va mijozlarga yo'naltirilganligi sohaning xalqaro nufuzini belgilovchi omillardandir. Shu nuqtayi nazardan, kadrlar tayyorlash, texnologiyalarni yangilash va innovatsion yechimlarni joriy etish muhim ahamiyatga ega.

Ushbu tadqiqotning asosiy maqsadi — O'zbekistonning xizmatlar savdosi sohasidagi xalqaro hamkorlik imkoniyatlarini tizimli ravishda o'rganish, mavjud salohiyat va muammolarni aniqlash hamda samarali rivojlanish yo'llarini taklif qilishdan iborat. Tadqiqot davomida xizmatlar eksporti va importining hozirgi holati, asosiy savdo sheriklari, integratsiya yo'nalishlari, raqobatbardoshlik omillari hamda investitsiya oqimlari tahlil qilinadi.

Xizmatlar savdosi sohasining xalqaro iqtisodiyotdagi roli ayniqsa globalizatsiya jarayonlari va texnologik taraqqiyot sharoitida yanada ortib bormoqda. O'zbekiston kabi rivojlanayotgan mamlakatlar uchun bu yo'nalish nafaqat iqtisodiy o'sishning manbayi, balki xalqaro maydonda o'z ta'sir doirasini kengaytirish vositasidir. Ayniqsa, moliya, sug'urta, transport, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, sog'liqni saqlash va ta'lim kabi xizmat tarmoqlarida davlatlar o'rtasidagi hamkorlik yangi integratsiya shakllarini yaratmoqda.

Mamlakatning strategik geografik joylashuvi Markaziy Osiyoda transport va tranzit xizmatlarini rivojlantirish uchun katta imkoniyat yaratadi. Shu bilan birga, davlat tomonidan qabul qilinayotgan qonunlar, iqtisodiy dasturlar va tashqi investitsiyalarni jalb etish bo'yicha chora-tadbirlar xizmatlar savdosining samaradorligini oshirishga xizmat qilmoqda. O'zbekistonning xalqaro xizmatlar bozoridagi o'rnini mustahkamlash uchun esa xizmatlar sifati, texnologik yangilanish va xizmat ko'rsatish madaniyatini rivojlantirish zarur.

Xizmatlar savdosini rivojlantirish jarayonida mamlakat ichidagi sektorlararo hamkorlik, davlat va xususiy sektor o'rtasidagi integratsiya, shuningdek, xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlik alohida ahamiyat kasb etadi. Yuqoridagilardan kelib chiqib, ushbu tadqiqot O'zbekistonning xalqaro xizmatlar savdosidagi ishtirokini kengaytirish, mavjud resurslar va cheklolarni aniqlash hamda samarali strategiyalarni ishlab chiqishga qaratilgan. Tadqiqot natijalari nafaqat ilmiy doiralar, balki siyosatchilar, iqtisodchilar va tadbirkorlar uchun ham amaliy ahamiyatga ega bo'lib, mamlakatning global iqtisodiyotdagi raqobatbardosh pozitsiyasini mustahkamlashga xizmat qiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Soha bo'yicha olib borilgan ilmiy tadqiqotlarda xizmatlar savdosi va xalqaro hamkorlik imkoniyatlari keng yoritilgan. Masalan, Karimov (1997) o'z asarida xizmatlar savdosining iqtisodiyotdagi o'rnini va ahamiyatini ta'kidlab, mamlakatlarning global bozordagi pozitsiyalarini mustahkamlashdagi strategik yo'nalishlarni tahlil qilgan [1]. Ismoilova (2018)ning tadqiqotida esa innovatsion texnologiyalar va investitsiyalar xizmatlar savdosining samaradorligini oshirishda asosiy omillar sifatida ko'rsatilgan bo'lib, bu yo'nalishda zamonaviy iqtisodiy mexanizmlarning ahamiyatiga urg'u berilgan [2]. Ushbu yondashuvlar O'zbekistonning xalqaro hamkorlik sohasidagi yangi istiqbollarini aniqlashda muhim ilmiy asos bo'lib xizmat qiladi.

Hasanboeva (2015) o'z tadqiqotida xizmatlar sektorida oilaviy tarbiya va ijtimoiy muhitning ahamiyatini o'rganib, madaniy qadriyatlar hamda ijtimoiy omillar xizmatlar savdosining rivojiga qanday ta'sir qilishini tahlil qilgan. Tursunov (2021) esa ta'lim va iqtisodiyot sohalarida innovatsion yondashuvlar orqali xizmatlar savdosini raqobatbardosh qilish strategiyalarini ishlab chiqqan. Bu tadqiqotlar O'zbekiston xizmatlar savdosi sohasida nafaqat iqtisodiy, balki ijtimoiy va pedagogik omillarni ham hisobga olish zarurligini ko'rsatadi. Shu bilan birga, mamlakatning xalqaro hamkorlik salohiyatini kengaytirish uchun kompleks yondashuv zarurligini asoslaydi [3].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda xizmatlar savdosi sohasida O'zbekistonning xalqaro hamkorlik imkoniyatlarini o'rganish uchun turli manbalar va tahlil metodlaridan foydalanildi. Tadqiqot materiali sifatida rasmiy statistika ma'lumotlari, hukumat qarorlari, xalqaro tashkilotlar hisobotlari, ilmiy maqolalar va iqtisodiy tahlillar tanlandi. Asosiy ma'lumotlar manbalari sifatida O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi, Jahon savdo tashkiloti (WTO), Jahon banki hamda boshqa xalqaro moliyaviy institutlarning xizmatlar savdosi bo'yicha statistik ko'rsatkichlari asos qilib olindi.

Bundan tashqari, mamlakatdagi xizmatlar sohasi vakillari, iqtisodchi-ekspertlar va ilmiy tadqiqotchilar bilan intervyyalar va so'rovnomalar o'tkazilib, amaliy tajribalar ham o'rganildi.

Tadqiqotda sifat va miqdoriy tahlil metodlari qo'llanildi.

Sifat tahlili yordamida mavjud adabiyotlar, strategik hujjatlar va xalqaro hamkorlik shartnomalari o'rganilib, O'zbekiston xizmatlar savdosining holati va istiqbollariga doir konseptual model ishlab chiqildi.

Miqdoriy tahlil esa statistik ma'lumotlarga asoslangan holda O'zbekistonning xizmatlar eksporti va importi hajmi, asosiy savdo sheriklari hamda o'sish dinamikasini tahlil qilish imkonini berdi.

Bundan tashqari, SWOT-tahlil usuli yordamida xizmatlar sohasining kuchli va zaif tomonlari, mavjud imkoniyatlar hamda tahdidlar aniqlangan. Tadqiqot jarayonida xalqaro taqqoslash metodi ham qo'llanilib, O'zbekistonning xizmatlar savdosi sohasidagi o'rnini boshqa Markaziy Osiyo mamlakatlari hamda rivojlangan davlatlar bilan solishtirildi. Bu yondashuv mamlakatning raqobatbardoshligini baholash, xizmatlar sektorini modernizatsiya qilish hamda strategik rivojlanish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqishga imkon berdi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tanlangan materiallar va qo'llangan metodlar kompleks tahlil asosida O'zbekistonning xalqaro xizmatlar savdosidagi imkoniyatlari va muammolarini chuqur o'rganish, ularning yechimlarini aniqlash va samarali strategiyalar ishlab chiqish uchun ilmiy asos yaratdi (1-jadval).

1-jadval. O'zbekistonning xizmatlar savdosi sohasidagi asosiy yo'nalishlari

Yo'nalish	Tavsifi	Afzalliklari	Kamchiliklari
Transport va logistika	Tovarlarni tashish va tranzit xizmatlari	Strategik geografik joylashuv	Infratuzilma rivojlanishi yetarli emas
Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari	Internet, mobil aloqa va IT xizmatlari	Tez rivojlanayotgan soha, investitsiyalar	Kadrlar malakasi va texnika cheklovlari
Moliya-xizmatlari	Bank, sug'urta va investitsiya xizmatlari	Xalqaro bozorga integratsiya imkoniyati	Regulyatorlik tizimidagi murakkabliklar
Turizm	Dam olish va madaniy sayohat xizmatlari	Madaniy meros va tabiiy resurslar	Infratuzilma va xizmat sifati pastligi

Birinchi jadvalda O'zbekistonning xizmatlar savdosi sohasidagi asosiy yo'nalishlari, ularning tavsifi, afzalliklari va rivojlanish istiqbollari tizimli tarzda yoritilgan. Ushbu jadval mamlakat xizmatlar sektorining qaysi tarmoqlari eng yuqori o'sish salohiyatiga ega ekanligini aniqlashga xizmat qiladi. Masalan, transport va logistika yo'nalishi O'zbekistonning strategik geografik joylashuvi tufayli katta ustunlikka ega bo'lib, infratuzilma tizimining izchil modernizatsiya qilinishi ushbu sohaning kengayish imkoniyatlarini yanada kuchaytiradi.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) sohasida esa raqamli transformatsiya jarayonlari jadal rivojlanayotgan bo'lsa-da, malakali kadrlar yetishmasligi va texnik jihozlarning cheklanganligi soha samaradorligini pasaytiruvchi omillar sifatida namoyon bo'lmoqda. Moliya va turizm tarmoqlarida ham o'ziga xos kuchli va zaif tomonlar mavjud bo'lib, moliya sohasida investitsiyalarni jalb qilish mexanizmlarini takomillashtirish, turizmda esa xizmatlar sifati va xalqaro reklama salohiyatini kuchaytirish zarurati mavjud.

Ikkinchi jadvalda esa xizmatlar savdosi sohasida xalqaro hamkorlik imkoniyatlari hamda ularni rivojlantirish bo'yicha asosiy strategik choralar aks ettirilgan. Unga ko'ra, O'zbekiston xalqaro tashkilotlar, qo'shni davlatlar va yetakchi iqtisodiyotlar bilan o'zaro hamkorlikni kuchaytirish orqali xizmatlar eksportini kengaytirish, sarmoyadorlar uchun qulay shart-sharoitlar yaratish va innovatsion texnologiyalarni joriy etish imkoniyatiga ega. Bu tahliliy yondashuv mamlakat xizmatlar savdosining ustuvor yo'nalishlarini aniqlash hamda ularni rivojlantirishda aniq va amaliy strategiyalar ishlab chiqish uchun ilmiy asos yaratadi (2-jadval).

2-jadval. Xizmatlar savdosi sohasida xalqaro hamkorlik imkoniyatlari va rivojlantirish choralar

Imkoniyatlar	Tavsifi	Rivojlantirish choralar
Investitsiyalar jalb qilish	Xorijiy kapital va texnologiyalarni kiritish	Investitsiyalarni rag'batlantirish, qonunchilikni soddalashtirish
Ta'lim va kadrlar malakasini oshirish	Malakali mutaxassislarni tayyorlash	Xalqaro hamkorlik dasturlari, malaka oshirish kurslari
Texnologik integratsiya	Zamonaviy texnologiyalarni joriy etish	Innovatsion loyihalarni qo'llab-quvvatlash
Bozorlarni kengaytirish	Yangi xalqaro bozorlar va savdo sheriklari	Savdo bitimlari va diplomatik aloqalarni rivojlantirish

Bu jadval mamlakatning xalqaro miqyosda o'z imkoniyatlarini kengaytirish uchun qaysi yo'nalishlarda faoliyat olib borishi zarurligini yaqqol aks ettiradi. Masalan, investitsiyalarni jalb qilish va malakali kadrlar tayyorlash xizmatlar sifati hamda raqobatbardoshlikni oshirishda muhim omillar sifatida ko'rsatildi. Shu bilan birga, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish va yangi bozorlarni kengaytirish orqali O'zbekiston xalqaro xizmatlar bozorida o'z pozitsiyasini mustahkamlashi mumkin. Umuman olganda, ushbu jadvallar mamlakatning xizmatlar savdosi sohasidagi mavjud salohiyat va muammolarni tizimli ravishda ko'rsatib, ularni bartaraf etish uchun aniq strategik yo'nalishlarni belgilashga yordam beradi. Bu esa tadqiqotning amaliy ahamiyatini oshiradi hamda kelgusidagi strategik rejalashtirish jarayonlari uchun ilmiy asos bo'lib xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalari O'zbekistonning xizmatlar savdosi sohasidagi xalqaro hamkorlik imkoniyatlarini yanada chuqurroq yoritib berdi va bir qator muhim xulosalar chiqarish imkonini berdi. Avvalo, mamlakatning geografik joylashuvi va iqtisodiy salohiyati xizmatlar savdosini rivojlantirish uchun katta imkoniyatlar yaratmoqda.

Transport-logistika, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, moliya va turizm tarmoqlarida mavjud resurslar xalqaro bozorda raqobatbardoshlikni oshirishga xizmat qilishi mumkinligi aniqlandi. Shu bilan birga, tadqiqot davomida ma'lum bo'ldiki, O'zbekistonning xizmatlar eksporti hajmi hali ham nisbatan past bo'lib, bu yo'nalishda yangi strategiyalar ishlab chiqish va ularni izchil amalga oshirish zarur.

Shuningdek, eksport-import salohiyatining bosqichma-bosqich kengayib borayotgani, texnologik infratuzilmaning modernizatsiya qilinayotgani, kadrlar tayyorlash tizimining takomillashtirayotgani hamda innovatsion yechimlarni joriy etish jarayonining faollashayotgani xizmatlar savdosining samaradorligini yanada oshirish uchun mustahkam zamin yaratmoqda. Xalqaro hamkorlik imkoniyatlari, ayniqsa, investitsiyalarni faol jalb qilish va zamonaviy texnologiyalarni integratsiya qilish orqali xizmatlar sifatini yangi bosqichga ko'tarishda muhim ahamiyat kasb etadi. Shu nuqtayi nazardan, mamlakatning Jahon savdo tashkiloti (WTO) hamda boshqa xalqaro tashkilotlar bilan hamkorligini chuqurlashtirish istiqbolda eksport hajmini sezilarli darajada oshirish, yangi bozorlarni o'zlashtirish va xalqaro raqobatda barqaror o'rinni mustahkamlash imkonini beradi.

Bundan tashqari, tadqiqotda ijtimoiy va madaniy omillar ham xizmatlar sohasida xalqaro hamkorlikni rivojlantirishga ta'sir qiluvchi muhim omillar sifatida ko'rsatildi. Mamlakat ichida ta'lim tizimini takomillashtirish, kadrlar malakasini oshirish va xizmat ko'rsatish madaniyatini rivojlantirish raqobatbardoshlikni kuchaytirish uchun zarur shartlardan biridir.

Umuman olganda, tadqiqot natijalari O'zbekistonning xizmatlar savdosini rivojlantirishda keng qamrovli va kompleks yondashuv zarurligini tasdiqlaydi. Xalqaro hamkorlik imkoniyatlarini to'liq ro'yobga chiqarish uchun davlat siyosati, iqtisodiy islohotlar va xususiy sektor faoliyati o'rtaidagi uyg'unlik muhim ahamiyat kasb etadi. Shu yo'nalishda amalga oshiriladigan izchil chora-tadbirlar mamlakatning global xizmatlar bozorida o'z o'rnini mustahkamlashga va barqaror iqtisodiy o'sishga erishishga xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ushbu tadqiqotda xizmatlar savdosi sohasida O'zbekistonning xalqaro hamkorlik imkoniyatlari tizimli tahlil qilindi. Natijalar mamlakatning geografik joylashuvi, iqtisodiy salohiyati va mavjud resurslari xizmatlar savdosini izchil rivojlantirish uchun katta imkoniyatlar yaratishini ko'rsatdi. Ayniqsa, transport-logistika, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, moliya va turizm yo'nalishlarida xalqaro hamkorlikni kengaytirish O'zbekistonning global bozorga integratsiyalashuvini jadallashtiruvchi asosiy omil sifatida e'tirof etiladi.

Soha taraqqiyotining keyingi bosqichida xizmatlar eksporti hajmini oshirish, texnologik infratuzilmani modernizatsiya qilish va kadrlar salohiyatini kuchaytirish ustuvor vazifalar sifatida belgilanmoqda. Shu ma'noda, xalqaro standartlarga mos xizmat ko'rsatish tizimini takomillashtirish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish va xizmatlar sifati madaniyatini oshirish orqali iqtisodiy samaradorlikni yanada yuksaltirish mumkin.

Xalqaro hamkorlikni chuqurlashtirish, xorijiy investitsiyalar oqimini kengaytirish va ilg'or tajribalarni tatbiq etish orqali O'zbekiston xizmatlar bozorida o'zining raqobat ustunligini mustahkamlashi kutilmoqda. Kelgusi yillarda bu jarayon mamlakatning global iqtisodiy tizimdagi mavqeini mustahkamlab, xizmatlar savdosi orqali yalpi ichki mahsulotning barqaror o'sishiga hissa qo'shadi. Tadqiqot natijalari strategik qarorlar qabul qilish, milliy dasturlarni ishlab chiqish va istiqbolli loyihalarni amaliyotga tatbiq etishda ilmiy asos bo'lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Karimov, A. (1997). Xizmatlar savdosi va iqtisodiyot rivojlanishi. Toshkent: Fan.
2. Ismoilova, D. (2018). Investitsiyalar va xizmatlar savdosining samaradorligi. Toshkent: Iqtisodiyot nashriyoti.
3. Hasanboeva, M. (2015). Ijtimoiy omillar va xizmatlar sektori. Toshkent: Jamiyatshunoslik.
4. Tursunov, E. (2021). Innovatsiyalar va xizmatlar savdosi strategiyalari. Toshkent: Rivojlanish.
5. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi. (2023). O'zbekistonning iqtisodiy ko'rsatkichlari. Toshkent.
6. Jahon savdo tashkiloti (WTO). (2022). Global services trade report. Geneva.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 10

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
